

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.04.1971, sp. zn. 3 Cz 5/71, ECLI:CZ:NS:1971:3.CZ.5.1971.1

Číslo: 56/1972

Právní věta: Náhrada za ztrátu na výdělků nepřísluší pracovníkovi, který onemocněl nemocí z povolání uvedenou ve vyhlášce č. 75/1967 Sb., když pracovník nabyt schopnosti k výkonu práce odpovídající jeho kvalifikaci. Není tedy třeba, aby pracovník nabyt tu pracovní schopnost, kterou měl před zjištěním nemoci z povolání a kterou lze určit jen podle náplně tehdy vykonávané práce, případně i podle výše platu tehdy pobíraného.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 23.04.1971

Spisová značka: 3 Cz 5/71

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody v pracovním právu, Náhrada za ztrátu na výdělků

Předpisy: 99/1963 Sb. § 220 65/1965 Sb. § 147

§ 187

§ 190

§ 193

§ 195 75/1967 Sb. § 7

§ 8

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 56/1972 sb. rozh.

Náhrada za ztrátu na výdělků nepřísluší pracovníkovi, který onemocněl nemocí z povolání uvedenou ve vyhlášce č. 75/1967 Sb., když pracovník nabyt schopnosti k výkonu práce odpovídající jeho kvalifikaci.

Není tedy třeba, aby pracovník nabyt tu pracovní schopnost, kterou měl před zjištěním nemoci z povolání a kterou lze určit jen podle náplně tehdy vykonávané práce, případně i podle výše platu tehdy pobíraného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 23. 4. 1971, [3 Cz 5/71](#))

Žalobkyně je zaměstnána u žalované organizace jako zdravotní sestra od 2. 12. 1965 a pracovala na infekčním oddělení nemocnice. Tam dne 13. 10. 1966 onemocněla nemocí z povolání, a to ekzémem. Její pracovní neschopnost skončila dne 13. 11. 1966. Protože však nemoc z povolání trvala dále, převedla ji organizace na jiné pracoviště (do registrace polikliniky), aby se nesečkávala s látkami tuto chorobu vyvolávajícími. Protože na novém pracovišti měla nižší plat, vyplácela jí organizace až do října 1968 náhradu za ztrátu na výdělkem ve výši 160 Kčs měsíčně. U žalobkyně jde o nemoc z povolání, pro niž není schopná běžné práce v ordinaci a u lůžka nemocného. Je však schopna konat jiné práce, např. v registraci nebo podobné práce, kde by nepřicházela ve styk se škodlivinami, na které je citlivá. Žalobou se domáhala, aby jí organizace i nadále (od října 1968) nahrazovala ztrátu na výdělkem.

Okresní soud v Uherském Hradišti přiznal žalobkyni částku 360 Kčs, což je rozdíl mezi průměrným výdělkem před zjištěním nemoci z povolání a nyní dosahovaným výdělkem od 1. 11. 1968 do 31. 10. 1969. Své rozhodnutí odůvodnil soud prvního stupně odkazem na ustanovení § 147 zák. práce, neboť žalovaná organizace po návratu žalobkyně do práce po skončení pracovní neschopnosti ji nepřevodila na takovou práci, kde by dosahovala téhož výdělkem jako před onemocněním (např. jako laborantka), ačkoli organizace takovou možnost převedení na jinou práci měla. Tím porušila svou právní povinnost a způsobila žalobkyni škodu, za kterou odpovídá podle ustanovení § 187 odst. 2 zák. práce. Ohledně náhrady dále ucházejícího výdělkem byla pak žaloba zamítnuta, protože organizace má možnost žalobkyni mzdu upravit v rámci platového rozpětí tak, aby jí žádná škoda nevznikala.

Krajský soud v Brně změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že uložil žalované organizaci zaplatit žalobkyni na náhradě za ztrátu výdělkem částku po 20 Kčs měsíčně od 1. 11. 1969; jinak tento rozsudek potvrdil. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že jde o náhradu škody, která pracovníku vznikla na výdělkem poté, kdy skončila jeho pracovní neschopnost pro nemoc z povolání. Zatím co nárok na náhradu za ztrátu na výdělkem po skončení pracovní neschopnosti pracovníkovi postiženému pracovním úrazem přísluší tak dlouho, dokud u něho pokles na výdělkem trvá, pracovníkovi postiženému nemocí z povolání náleží tento nárok jen do té doby, než se u něho stav nemoci natolik zlepšil a ustálil, že již nesnižuje jeho pracovní schopnost. U pracovníka, který ukončil pracovní neschopnost pro nemoc z povolání, je opět nabytou pracovní schopností možno rozumět jedině tu pracovní schopnost, kterou měl před zjištěním nemoci z povolání a kterou lze určit jen podle náplně tehdy vykonávané práce, případně i podle výše platu za tehdejší práci pobíraného. Za stavu, kdy žalobkyně před zjištěním nemoci z povolání byla schopna vykonávat práci středního zdravotního pracovníka u lůžka nemocného a v ordinaci, kdy tyto práce také vykonávala a za ně brala plat ve výši odpovídající délce její praxe, kdy po skončení pracovní neschopnosti pro uvedenou nemoc není ještě schopna tyto práce vykonávat, kdy může vykonávat jen ostatní práce, kdy jen takové práce vykonává a za ně pobírá plat ve výši odpovídající délce její nynější praxe, soud prvního stupně dospěl k správnému závěru, že navrhovatelka není schopna dosáhnout výdělkem odpovídajícího její kvalifikaci, a že ji proto ve smyslu ustanovení § 195 odst. 1 zák. práce přísluší na náhradě za ztrátu na výdělkem od 1. 11. 1968 rozdíl mezi jejím platem před zjištěním nemoci z povolání a platem po 31. 10. 1968. Podle názoru odvolacího soudu soud prvního stupně však pochybil, když žalobkyni nárok na náhradu za ztrátu na výdělkem po 31. 10. 1969 odepřel s odkazem na možnost žalované organizace zvýšit jí dosavadní plat v rámci jeho rozpětí. Byl proto rozsudek soudu prvního stupně v tomto směru ve smyslu ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. změněn tak, že nárok navrhovatelky na náhradu za ztrátu na výdělkem v částce 20 Kčs měsíčně se časově neomezuje.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, tak, že tímto rozhodnutím soudu druhého stupně byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Ustanovením § 195 odst. 4 zák. práce ve znění před novelizací zákonem č. 153/1969 Sb. bylo

zmocněno ministerstvo zdravotnictví, aby v dohodě s Ústřední radou odborů stanovilo při kterých nemocech z povolání náleží náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti jen po dobu, než bude postižený pracovník schopen dosahovat výdělků odpovídajícího jeho kvalifikaci. Podle tohoto zmocnění byla vydána vyhláška č. 75/1967 Sb. Podle ustanovení § 7 písm. f) této vyhlášky je ekzém právě takovou nemocí z povolání. Podle ustanovení § 7 citované vyhlášky se náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti poskytuje pracovníku jen po dobu, než bude schopen dosáhnout výdělků odpovídajícího jeho kvalifikaci. Podle ustanovení § 8 této vyhlášky postižený pracovník je schopen dosahovat výdělků odpovídajícího jeho kvalifikaci mimo jiné i tehdy, jakmile podle lékařského posudku, opírajícího se o vyjádření oddělení nemocí z povolání nemocnice s poliklinikou, se stav nemoci natolik zlepšil a ustálil, že nesnižuje jeho pracovní schopnost. Lékařský posudek vydává závodní, popř. územní obvodní lékař, příslušný podle místa pracoviště postiženého pracovníka.

V řízení o projednávané věci bylo zjištěno, že žalobkyně onemocněla dne 13. 10. 1966 nemocí z povolání – ekzémem, a že touto nemocí trpěla i po 31. 10. 1968. Podle potvrzení závodního lékaře z 21. 1. 1969 nebyla sice žalobkyně k tomuto dni v důsledku nemoci z povolání schopna běžné práce zdravotní sestry v ordinaci a u lůžka nemocného, ale byla schopna práce v registraci, kterou v té době vykonávala, nebo jiné práce, při které by nepřicházela ve styk se škodlivinami, na něž je citlivá. V řízení bylo zjištěno, že žalobkyně pracuje u žalované organizace od 13. 11. 1966 jako zdravotní sestra v registraci. Podle nomenklatury funkcí a základních platů (příloha k výnosu ministerstva zdravotnictví z 31. 3. 1967 č. j. PM 612 – 23. 3. 1967, funkce 3dJ) odpovídalo toto zařazení kvalifikaci žalobkyně, neboť pro výkon této funkce je předpokladem odborné vzdělání středního zdravotnického pracovníka. Postup žalované organizace, když zastavila dnem 1. 11. 1968 další výplatu náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nemocí z povolání, odpovídá tedy ustanovením § 7 a § 8 vyhlášky č. 75/1967 Sb. Názor soudu druhého stupně, že u pracovníka, který ukončil pracovní neschopnost pro nemoc z povolání, možno opět nabytou pracovní schopností rozumět jedinečně pracovní schopnost, kterou měl před zjištěním nemoci z povolání a kterou lze určit jen podle náplně tehdy vykonávané práce, případně i podle výše platu za tehdejší práci pobíraného, nepřihlíží vůbec k ustanovením § 7 a § 8 vyhlášky č. 75/1967 Sb.

Soud druhého stupně tu posuzoval nárok žalobkyně podle obecných pravidel daných pro odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání v ustanoveních § 190 odst. 2, § 193 odst. 1 a § 195 odst. 1 až 3 zák. práce. Přehlíží ovšem, že nemoc z povolání, kterou trpí žalobkyně, patří mezi ty nemoci, u nichž ustanovení § 195 odst. 4 zák. práce připouští při jejich odškodňování odchylky od obecných pravidel shora zmíněných. Podmínky, za kterých se tyto choroby odškodňují, a seznam těchto chorob stanoví vyhláška č. 75/1967 Sb. K vydání této vyhlášky bylo ministerstvo zdravotnictví výslovně zmocněno ustanovením § 195 odst. 4 zák. práce. Kdyby byly správné závěry soudu druhého stupně, znamenalo by to, že tu není žádného rozdílu ve způsobu odškodňování mezi ostatními nemocemi z povolání a mezi těmi, ohledně nichž ustanovení § 195 odst. 4 zák. práce připouští úpravu odchylnou a mezi něž patří též choroba z povolání, kterou trpí žalobkyně, jak vyplývá z ustanovení § 7 písm. f) vyhlášky č. 75/1967 Sb. Když tedy z výsledků dokazování vyplývá, že práce žalobkyně v kartotéce odpovídá její kvalifikaci, nepřísluší jí náhrada za ztrátu na výdělků ve smyslu ustanovení § 7 a § 8 vyhlášky číslo 75/1967 Sb. Podle ustanovení § 8 této vyhlášky je postižený pracovník schopen dosahovat výdělků odpovídajícího jeho kvalifikaci, jakmile podle lékařského posudku vymizely klinické projevy i laboratorní známky nemoci nebo se stav nemoci natolik zlepšil a ustálil, že nesnižuje jeho pracovní schopnost. O první případ tu zřejmě nejde, neboť z potvrzení závodního lékaře bylo v projednávané věci zjištěno, že nemoc z povolání u žalobkyně dále trvá. Jde tu však nepochybně o druhý případ uváděný v ustanovení § 8 citované vyhlášky, když žalobkyně je schopna vykonávat práci v kartotéce, jež podle příslušného mzdového předpisu odpovídá její kvalifikaci. Vykládat pojem „nesnižuje jeho pracovní schopnost“ tak, jak to učinil soud druhého stupně, totiž ve vztahu k pracovnímu místu anebo dosahovanému výdělků před zjištěním nemoci z povolání, znamená

nepřihlížet k ustanovením § 195 odst. 4 zák. práce a § 7 a § 8 vyhlášky č. 75/1967 Sb., jak správně vytýká stížnost pro porušení zákona.

Byl tedy rozsudkem soudu druhého stupně porušen zákon v ustanoveních § 193 odst. 1 a § 195 odst. 4 zák. práce i § 7 a § 8 vyhlášky č. 75/1967 Sb.